

házassági törvényünk rendszerében, kizárólag a *birói meggyőződés mértékéhez igazodik*.²⁶⁾

A kifejtettek után csak arra utalok, hogy a Kúria bölcsesége és nemes liberalizmusa mindig megtalálta azt a mértéket, amely a családi erkölcsöt egyensúlyban tudta tartani a társadalmi törekvésekkel. Ez történik a mindkét fél vétkessége esetében kért bontások egységes elbírálásakor is.

Nem a kivételes, kedvező helyzetben lévők hóbortja kell, hogy irányadó legyen a nagy és széles rétegek erkölcsi magatartásának megítélésében, hanem a tisztességes, békés állampolgárok becsületes életmódjához és a nemzet egységes erkölcsi fel fogásához igazodó magatartás.

A házasság szerencséjének titka nem az új kísérletek lehetőségében (könnyű válás), hanem az erkölcsi meggyőződés komolyságában és a vállalt kötelezettségek sorsszerű hordozásában rejlik.

JOGALKOTÁS.

A versenytörvény módosítása. A gazdasági válság, a fogyasztók csökkenő vásárlóképesége kielezi a kereskedelmi életben az üzleti versenyt, a harcot a fogyasztóért. Tíz esztendő versenytörvényünk nem bizonyult elég hatályosnak a kereskedelmi élet kinövésének leküzdésére. Ez készítette a törvényhozást az 1933. évi XVII. t.-c. megalkotására, mely az ipartörvény vonatkozó szakaszait és az 1923: V. t.-c. 29. §-át hatályon kívül helyezve, az ott lefektetett elvek szerint részletesen foglalkozik egyes, ma erősen elharapózott versenycselekményekkel.

A törvény első fejezete, mely az üzleti hirdetések korlátozásával foglalkozik, iparrendészeti jellegű. Az első szakasz, mely az egész fejezet generális szabályát tartalmazza, tiltja az áruknak valamely alkalomszerű vásárlási lehetőségre utaló vagy a rendes üzleti forgalmon kívül eső eredetüekként való hirdetését. Ugyancsak tilos az iparhatóság engedélye nélkül kereskedőnek saját árukészletét kiárúsítás, üzletfelosztás vagy más hasonló körülmény hirdetésével árusítani. Az engedélyt az első fokú iparhatóság adja meg a kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján, ha a folyamodó kellőképpen igazolta a fentemlített körülmények valóságát. Az engedélyben megjelöli az árukészletet, melynek kiárúsítására az engedély vonatkozik, a hir-

²⁶⁾ A német polgári törvénykönyv az 1568. §-ban szabályozza a relatív bontóokok alapján való bontást.

Ezzel kapcsolatban Th. Engelmann foglalkozik a feldultsággal: Der Subjective Tatbestand des §. 1568. BGB. („Recht“ 1916.). Ugyanitt 1917-ben: Schubert: Ugyanazon cím alatt.

detes szövegét, valamint a hirdetésre engedélyezett időtartamot, mely három hónapnál hosszabb nem lehet. Az elsőfokú határozat ellen a kamara és a folyamodó csak akkor élhet fellebbezéssel, ha a határozat a kereskedelmi kamara véleményének nem felel meg.

A kiárúsítás befejezte, illetőleg az engedélyben megszabott idő lejártá után az iparhatóság a kereskedő iparjogosítványát hatályon kívül helyezi. Ettől az időponttól számított két éven belül új iparigazolványt csak akkor nyerhet, ha az új üzlete más községben, illetőleg Budapesten más kerületben van és nem esik az előbbi közelébe.

Az iparhatóság időnkint köteles ellenőrizni, hogy a kereskedő az engedélyben megszabott feltételeket betartja-e. A szabályok megszegése kihágást képez, ezenfelül pedig a versenytárs a Tvt. IV. fejezete szerint követelheti az e törvénybe ütköző magatartás abbahagyását és szándékosság vagy gondatlanság esetén kártérítést is. Karácsonyi, husvétii, továbbá a kereskedelmi kamarák által évenként legfeljebb két ízben engedélyezett idényvégi, leltári árusítást ezentúl is engedély nélkül szabad hirdetni.

Az 1923: V. t.-c. 29. §-ának az östermelők önkéntes árverésére vonatkozó része hatályában fennmarad.

A törvény 12. §-a a tisztességtelen verseny ügyekben alakított választott bíróságok hatáskörét terjeszti ki, amikor megadja nekik a jogot, hogy az ideiglenes-intézkedés tekintetében a kereset-beadása előtt is határozhatnak. (A 18. §. értelmében az itt említett ideiglenes intézkedésnek helye van a Tvt.-be ütköző bármely cselekmény miatt is.)

A 23.800/1924. I. M. rendelet 3. §-a szerint a per megindulása után a perbíróság (törvényszék vagy választott bíróság) határoz az ideiglenes intézkedés tárgyában. A perindítás előtt azonban ez az intézkedés a rendes bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozott. A jelen törvény szerint azonban a választott bírósági eljárásban is kérheti a felperes, hogy az ideiglenes intézkedés tárgyában a per tárgyalása előtt határozzanak. Ilyenkor az igazságügyminiszter által a választott bíróság elnökekül kijelöltek közül ezzel a feladattal megbízott ítélőbíró határoz. Látszatra tehát ugyanaz volna a helyzet, mint a rendes bíróságoknál, ahol szintén egyesbíró dönt. Valójában azonban lényeges különbség van a kettő között. Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat a gyakorlatban már el is dönti a pert. A felperes kezébe adott fegyver igen veszélyes, úgyhogy alkalmazásában a legnagyobb óvatossággal kell eljárni. A törvényszéki eljárásban a gyakorlat létre is hozott egy az ellenfél érdekeit is kellően védő tényleges biztosítékot, miután a bíróság általában csak kontradiktórius eljárás alapján, a peres felek

szembenálló álláspontjainak alapos kivizsgálása után határoz az ideiglenes intézkedés tárgyában. A választott bíróságnál azonban a tanács megalakulása előtt erre nincs lehetőség és így döntés a felek meghallgatása nélkül egyedül a kérelmező indítványa alapján történik.

A törvény második fejezetének legfontosabb része a Tvt 32. §-át kiegészítő 19. szakasz, amely merész konstrukciójában eddig megváltoztathatatlanak hitt per- és végrehajtásjogi alapelveket tör át. E szakasz értelmében a bíróság elutasíthatja a versenytárs vagy szakegyesület keresetét, ha ugyanazon tisztességtelen versenycelekmény miatt az alperes ellen már per van folyamatban, hacsak a felperes nem valószínűsíti, hogy jogos érdeke megkívánja a per folytatását. Ez a rendelkezés helyesíthető, mert megkíméli az alperest az indokolatlanul nagyszámú perek költségeinek viselésétől. De nem fogadhatjuk el ellenvetés nélkül a konzekvenciákat, amelyeket a törvényhozó ebből a tételből levon. Az abbanhagyásra marasztaló ítélet végrehajtását ugyanis nemcsak a felperes, hanem mindazok kérhetik, akiknek különben perlési joguk van. A végrehajtási költségek azonban nem állapíthatók meg a végrehajtást szenvedő terhére. Ez a rendelkezés szöges ellentétben van a Vht. 13. §-ával, amely szerint a végrehajtás — a törvényben meghatározott kivételekkel — rendszerint csak a végrehajtható okirat szerint jogosított javára rendelhető el. Másrészt a versenypernek egyik legfontosabb momentuma a felperesi jogosultság kérdésének tisztázása. Hogy a végrehajtási eljárás során elrendelhető felek meghallgatásával eldönthető lesz-e a végrehajtást kérő versenytársi minősége, az kétséges. Az új pertől elzárt érdekelteknek viszont még mindig megvan a lehetőségük, hogy mellékbeavatkozóként a már folyamatban levő perbe lépjenek. Helyesebb lett volna tehát a perbíróságra bízni a mellékbeavatkozóként fellépő érdekeltségének megállapítását. A hozandó ítélet hatálya a mellékbeavatkozóra is kiterjed és így az a maga nevében is megkérheti a végrehajtást.

Dr. Thein Alfréd.

JOGGYAKORLAT.

Jogszabály nem ismerése — ment. Az ítélkezés nem gépies mechanizmus. Az életviszonyok a maguk konkrét összetettségében bírálандók el. Minden eset individualitás és az esetek egyes componensei nem vizsgálhatók elszigetelt részlegességükben. A jogszabály alkalmazása sem mehet végbe a sablon szerint. Még az elvi tartalmukban nem kétséges jogszabályok sem alkalmazhatók egy algebrai képlet ridegségével. Az a tétel, hogy a jogszabály nem ismerése